

Поняття та історичні передумови розвитку рейдерства в Україні

Б. М. Грек,
кандидат юридичних наук,
Заслужений юрист України.

Т. Б. Грек,
студентка юридичного факультету Київського
національного університету імені Тараса Шевченка

Рейдерство як поняття виникло у Великій Британії, і спочатку під цим терміном розуміли набіги морських суден, які самостійно виконували бойові завдання, у тому числі і захоплення торговельних кораблів інших країн.

Історія рейдерства нараховує не одне століття, хоча сам термін введено до ділового обороту на межі XIX-XX ст.ст. В якості злочину воно з'явилося на світ разом з акціями, коли виникла можливість поглинання компанії проти волі її власника. Один з найбільш відомих історичних прикладів – спроба захоплення французької Ост-Індської компанії відомим авантюристом бароном Жаном де Батцом. В дні Великої Французької революції за його ініціативою було підготовлено доповідь про необхідність ліквідації компанії. Автори доповіді розраховували на масовий продаж акцій, щоб скупити їх за заниженою вартістю [1].

Рейдерство як кримінальний спосіб захоплення підприємства і бізнесу особливого розмаху набуло в США в 1920–30 рр. – в період, коли активно відбувалося становлення американської організованої злочинності. Саме тоді воно стало найбільш ефективною її формою.

Історичний розвиток недружніх поглинань підприємств в США починає свій відлік від славнозвісного американського підприємця Джона Дейвісона Рокфеллера. Початок його діяльності припав на Громадянську війну 1861–1865 рр., яка визначила обличчя сучасної Америки. Початковий капітал Рокфеллер створив завдяки військовим замовленням, продаючи нафту для потреб федеральної армії. У 1867 р. спільно з Генрі Флеглером він відкрив фірму, пізніше названу Standart Oil Company, статутний капітал якої складав 1 мільйон доларів і якій було призначено стати першою в світі рейдерською компанією. Рокфеллер зосе-

редив свої зусилля не на пошуку нафтових родовищ і видобутку нафти, а на переробці і транспортуванні нафтопродуктів, добившись до 1877 р. монополії на цей вид діяльності. З метою незаконного здобуття контролю над перевезенням нафти по всім США він через підставних осіб скупив контрольні пакети акцій залізничних компаній, таким чином поглинувши їх кримінальним способом, і створив Union Tanker Car Company. Протягом досить тривалого часу ніхто в США навіть не здогадувався, що він контролює цю компанію, а тим самим Standart Oil Company мінімізує свої транспортні витрати. Саме так, в рейдерський спосіб, була створена найбільша нафтова імперія.

В Україну рейдерство прийшло на початку 1990-х рр., в епоху дикого нагромадження первинного капіталу. Як наслідок, крім типового кримінального «чорного», з'явився поділ рейдерства на «біле» і «сіре». Прагнучи захопити ласий шматок, «білі» рейдери йдуть на майже фантастичні, але цілком законні кроки, аби підірвати економічне становище підприємства і потім за безцінь заволодіти ним. «Сірі» використовують сумнівні методи, балансуючи між криміналом і законністю.

Історію українського рейдерства умовно можна поділити на два періоди. Перший охоплює час від початку 1990-х рр. до початку 2000-х. У цей час Україна стає незалежною державою, відбувається перехід економіки країни до ринкових відносин, визначаються політичні центри, створюються злочинні угруповання. Другий період з початку 2000-х рр. триває й понині. Він характеризується напівзаконним загарбанням підприємств, більш легальними методами боротьби, активним протистоянням рейдерству. Хоча експерти не схильні вбачати втручання «руки» російських спецслужб у хвилю рейдерства, що проко-

тилася Україною, у Росії випадки корпоративного захоплення підприємств поширені значно більше, ніж у нас.

Треба зазначити, що з подібним явищем зіткнулися свого часу всі країни з перехідною економікою. Наприклад, у сусідній Польщі рейдерство на початку 90-х рр. іменувалося «торпедуванням». Українське рейдерство за своєю структурою, методами захоплення і дією багато в чому схоже з російським.

Зокрема, в Російській Федерації у 1988–1991 рр. відбулася фактична вузькокланова приватизація всієї фінансової системи країни, яка визначила подальший розподіл власності і прихід до влади фінансової олігархії. У 1992–1993 рр. там відбулася ваучерна приватизація. Масове акціонування промислових підприємств у формі публічних компаній розгорталося за повної відсутності фондового ринку. Активно йшло розграбування директоратом призначених до приватизації державних орендних підприємств. Кидалося у вічі відверте прагнення організованої злочинності узяти під контроль промисловість країни. У 1993–1995 рр. в Росії продовжувалась боротьба за контроль над фінансовими потоками підприємств («приватизація» менеджменту, бандитський рекет, силовий захват підприємств). Станом на 2003 р. остаточно склалося сучасне російське рейдерство як бізнес тих громадян і структур, які спеціалізуються виключно на захопті підприємств і подальшому перепродажі його новим власникам. Вони «обросли» власним капіталом, адміністративним ресурсом та іншими невід'ємними атрибутами самостійного бізнесу.

Особливий інтерес становить більш детальний розгляд етапу приватизації з точки зору маніпулятивних технологій, використовуваних в ході переділу власності, можливості ототожнення таких дій з рейдерством.

Приватизація в Росії мала безпрецедентний характер не лише за своїми масштабами, але і за технологією, в якій повною мірою були задіяні механізми маніпуляції.

В умовах становлення в Україні ринкової економічної системи, основою якої є малі та середні суб'єкти господарювання, досить гостро постає питання незаконного захоплення цих підприємницьких структур. Можна говорити про те, що ця проблема зачіпає інтереси як вітчизняних, так і іноземних суб'єктів господарювання та інвесторів. Ці явища стали реальною загрозою економіці в цілому, оскільки активно руйнуються бізнес, підприємництво і виробництво, посилюється напруга в економічному просторі країни, адже практично будь-яке підприємство може стати об'єктом рейдерської атаки або економічного шантажу,

і в результаті економіка позбавляється незалежності. Об'єктами рейдерських атак стають як найліквідніші приватні підприємства, так і найменш захищені, але стратегічно важливі науково-дослідні інститути та наукомісткі виробництва. Тому можна говорити про те, що проблема рейдерства за сучасних ринкових умов є досить актуальною і підлягає негайному вирішенню [1].

Останніми роками терміни «рейдерство» і суміжне з ним «грінмейл», які ще донедавна були маловідомими широкому загалу, міцно увійшли у вжиток підприємців, державних діячів, вчених та журналістів. Така підвищена увага до цієї проблеми з боку громадськості пояснюється тим, що за рівнем суспільної небезпеки рейдерство переважає інші види злочинів аналогічної спрямованості. Отримавши в Україні досить значне поширення, воно сьогодні стало реально загрожувати економічній безпеці держави.

Грінмейл – це форма легального корпоративного шантажу, яка може використовуватись дрібним акціонером з метою примусити акціонерну спільноту викупити його пакет акцій за завищеною ціною. Залежно від обсягу прав, які надає акціонеру розмір його пакету акцій, арсенал грінмейлерських прийомів може включати: постійне судове оскарження рішень органів управління, вимоги щодо скликання позачергових загальних зборів акціонерів, скарги до різноманітних органів влади і контролю задля ініціювання перевірки дій керівників підприємства та великих акціонерів. Грамотно організований грінмейл зовні виглядає як захист акціонером своїх прав, а діяльність підприємства при цьому паралізується.

Рейдерство в сучасному розумінні – це недружнє поглинання підприємств і компаній, перерозподіл власності та корпоративних прав. Інакше кажучи, рейдерство – це недружнє, поза межами дії цивільного законодавства, спрямоване проти волі власника захоплення чужого майна на користь іншої особи, встановлення над майном повного контролю нового власника в юридичному і фізичному розумінні з використанням корупційності чиновників та (або) із застосуванням сили.

Треба зазначити, що недружні поглинання «по-українськи» найчастіше зводяться до силових захоплень підприємств під прикриттям законних або псевдозаконних підстав. Така практика була запозичена в Російській Федерації, де рейдерські захоплення підприємств, як зазначалося вище, поширені більш широко й відпрацьовані до дрібниць.

Вважається, що рейдерство (з англійської *ride* – «несподіваний захват») – широко поширена як в світі, так і в Україні система поглинання під-

приємства шляхом захоплення, насильницького злиття, скуповування акцій через підставну структуру, методом винесення спірного судового рішення з подальшим силовим захопленням підприємства. Опосередкованими учасниками рейдерства, часто не з власної ініціативи, стають суди і силові структури.

Дуже важливо усвідомлювати роль держави у проблемі рейдерства. В засобах масової інформації корпоративні захоплення підприємств, як правило, висвітлюють крізь призму неефективної протидії рейдерам з боку державних правоохоронних структур. Мовляв, достатньо лише протиставити силовому захопленню ефективну державну охоронну структуру – і відсоток успішності операцій силового захоплення буде зведений нанівець. До цього часу існує думка про те, що саме «завдяки» браку фахових охоронців рейдерам вдається проникнути на територію підприємства і, як наслідок, заволодіти необхідною документацією на нього.

Між тим рейдерство означає отримання управління (контролю) над підприємством із застосуванням незаконних методів і засобів, яке в юридичному сенсі дозволяє розпоряджатися активами підприємства. Тому за своєю юридичною природою рейдерство, як і інші форми недружного (ворожого) поглинання чужої корпоративної власності, доцільно відносити до форм неправомірного здійснення цивільних прав в корпоративних відносинах. Охоронні структури тут, на жаль, відіграють дуже незначну роль.

У відповідності до наукових досліджень, виокремлюється цілий масив незаконних дій, які слід віднести до ознак рейдерства. Це – скуповування акцій у дрібних акціонерів під тиском, шантажем тощо, розголошення даних реєстрів власників акцій, винесення незаконних судових ухвал (рішень) у справах щодо корпоративних конфліктів, незаконні дії органів державної виконавчої служби при виконанні судових ухвал (рішень), свавілля приватних охоронних структур та груп людей, що їх використовують за таких обставин. І, нарешті, силове захоплення спірних підприємств, акціонерних товариств (подекуди й з часткою власності держави), у тому числі на виконання відповідних судових рішень, сторонніми комерційними структурами через міноритарних акціонерів, які діють на їх користь.

Схеми, за котрими здійснюється рейдерство, добре відомі. Є замовник, який «стимулює» відповідними методами появу потрібного йому судового рішення. На це рішення «чекає» державний виконавець, який начебто в законний спосіб, але дуже швидко, у блискавичному режимі готовий його виконати. Нарешті, в цьому йому спри-

яють органи внутрішніх справ, тільки-но він поставить підпис під виконавчим провадженням.

Отже, ми маємо досконалий «ланцюжок» злочинних діянь, а тому рейдерство слід розглядати як окремий вид організованої злочинної діяльності, що передбачає вчинення низки злочинів, пов'язаних спільним умислом на протиправне захоплення чужої власності, поєднане з використанням неправосудних судових рішень та корупції у правоохоронних органах. Це, насамперед, злочини у сфері господарської діяльності (протидія законній господарській діяльності, доведення до банкрутства, порушення порядку випуску (емісії) та обігу цінних паперів тощо), злочини загальнокримінальної спрямованості (шахрайство, грабіж, підроблення документів тощо), службові злочини (зловживання владою або службовим становищем, перевищення службових повноважень, хабарництво тощо), злочини проти правосуддя (постановлення завідомо неправосудного рішення, ухвали або постанови, завідомо неправдиве показання тощо), злочини проти авторитету органів державної влади й місцевого самоврядування та об'єднань громадян (самоправство, викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження, втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів тощо).

Як правило, рейдерське захоплення є добре організованим, виваженим, цілеспрямованим і комплексним заходом, що вимагає від ініціаторів неабиякої винахідливості та фінансових ресурсів. До неодмінних атрибутів злочинної схеми належать, окрім хабарів «потрібним» людям, підроблення документів, застосування фізичного та психологічного насильства.

Так, наприклад, класичне рейдерство передбачає пред'явлення акціонерному товариству підробленого рішення суду, де чітко сказано: «передати акції товариства» – компанії «Ікс» або людині, якої взагалі не існує; на неї і переписують пакет акцій. Далі ці цінні папери перепродаються іншій, але вже реальній компанії. З часом з'являється рішення суду, причому вже досить легітимне, про «добросовісного набувача» цих акцій. І коли прокуратура виявляє, що пакет акцій акціонерного товариства був вилучений завдяки «липовому» рішенню суду, і порушує кримінальну справу, фірма, яка вже купила цінні папери, залишається «законним набувачем».

Основне завдання рейдерства - це перерозподіл долей в статутному капіталі акціонерного

товариства шляхом блокування його діяльності. Наприклад, на законного власника контрольного пакету акцій здійснюється тиск шляхом незрозумілих рішень судів, арешту майна, гальмування проведення зборів акціонерів, заперечення рішень загальних зборів про укладення договорів, усунення керівника виконавчого органу акціонерного товариства тощо [15].

На наш погляд, рейдерами можуть бути: 1) окремі особи, що використовують корумпованість певних структур державної влади й управління та прагнуть заволодіти чужим житлом чи іншою власністю; 2) спеціальні фірми або групи людей, які об'єдналися з метою професійного заняття рейдерством, у тому числі групи, що спеціалізуються на захопленні земель, квартир, підприємств, акцій тощо; 3) галузеві холдинги, які прагнуть усунення конкурентів у своїй сфері шляхом їхнього поглинання; 4) великі холдинги й фінансово-промислові групи, які знаходяться, як правило, у великих містах і володіють великими ресурсами й можливостями: скуповують землі, бізнес у різних галузях і все більш-менш цінне для збільшення своїх активів; 5) несумлінні керівники компаній, які мають доступ до особливо важливих для компанії документів, схем керування та активів; 6) партнери по бізнесу або дрібні акціонери тощо.

Щодо основних причин поширення рейдерства в Україні, то З. С. Варналій, з яким ми повністю погоджуємося, виділяє такі з них:

- слабкість правової системи та судової влади;
- корумпованість органів влади;
- відсутність державних інститутів, які б ефективно захищали права власника;
- низький рівень правової культури;
- правовий нігілізм – як у суб'єктів господарювання, так і у представників органів влади;
- сумнівна передісторія приватизації певних об'єктів тощо.

Однією із «підводних течій» в меті рейдерських атак є бажання встановлення монопольного становища на тому чи іншому ринку. При цьому замовниками рейдерського захоплення в основному виступають конкуренти.

На жаль, сьогодні склалася ситуація, коли для визначення різних юридичних явищ використовують один і той самий термін, у зв'язку з чим виникає серйозна плутанина понять. Зокрема, у юридичній та економічній літературі терміном «рейдерство» охоплюється досить широкий спектр дій: від звичайного, законного поглинання об'єктів власності до відвертого бандитського нападу на підприємство. В той же час законодавець не дає визначення рейдерства. Тому вчені активно пропонують свої варіанти.

Так, наприклад, А. В. Смітюх для характеристики соціально-правового явища, що розглядається, використовує терміни: «поглинання» (дружні та недружні), «загарбання», «рейдерство». Під останнім він пропонує розуміти дії, спрямовані на набуття певною особою прав на майно або привласнення контролю над суб'єктом господарювання без згоди власника або особи, яка здійснює контроль над суб'єктами господарювання, що відбуваються відповідно до певного сценарію. В разі ж недружнього поглинання поглинач отримує корпоративний контроль взагалі без згоди акціонерів та органів управління. Отже, на думку вищезазначеного дослідника, за своєю сутністю недружні поглинання і рейдерство мають такі спільні риси, як: набуття певною особою прав на майно або привласнення контролю над суб'єктом господарювання без згоди власника, порушення чинного цивільного або господарського законодавства в ході здійснення таких операцій, відсутність насильницьких дій [11]. На наш погляд, це робить два названі терміни майже тотожними. На практиці їх розрізнити досить важко [3].

Дещо іншу позицію займає Н. Гуророва, яка виділяє два види рейдерства: «біле» і «чорне». Вона вважає, що термін «рейдерство» використовується для позначення лише фактів протиправного захоплення підприємств [4].

Д. В. Зеркалов не виділяє окремо «сірого» рейдерства, а «чорне», або «криваве», рейдерство характеризує як дуже небезпечний, безумовно кримінальний його вид [6]. Спільною ознакою «сірого» та «чорного» рейдерства є те, що реалізація таких схем потребує силового загарбання, яке забезпечується відповідними організаційними, технічними, юридичними, а іноді і політичними заходами.

В той же час, наявність чіткого уявлення про те, що слід розуміти під тим чи іншим терміном, є основою його правильного застосування – як в науці, так і на практиці. Вивчення літературних джерел засвідчує, що відносно змісту самого терміну «рейдерство» намітилось декілька підходів. Одна група вчених розглядає термін «рейдерство» як узагальнюючий для цивільно-правової та кримінально-правової характеристики цього явища, інша застосовує його для оцінки цивільно-правових відносин, третя вбачає в ньому характеристику суспільно небезпечних дій, що підпадають під вплив кримінального закону, до того ж частина з них помилково вважає, що боротись із силовим захопленням підприємств можливо і за чинним кримінальним законодавством, і тому криміналізація рейдерства як окремого суспільно небезпечного діяння шляхом встановлення відпо-

відальності за його вчинення у спеціальній кримінально-правовій нормі не є обов'язковою [9].

З таким твердженням погодитись важко, оскільки рейдерство як кримінально-правове явище не охоплюється повністю диспозицією жодної із статей Особливої частини КК України. Скупність же злочинів не дає цілісної картини суспільної небезпеки всього діяння. На наш погляд, проблема протидії рейдерству в Україні зумовлена, поряд з іншими чинниками, відсутністю норми у КК України, яка б чітко передбачала відповідальність за захоплення підприємств.

Слід зазначити, що в юридичній літературі лунають заяви відносно того, що термін «рейдерство» не можна вважати науковим, а тим більше – юридичною дефініцією [10]. На думку цих авторів, рейдерство є нічим іншим, як «модним» терміном, а обговорення його проблеми вигідно як рейдерам, оскільки за власне рейдерські дії законом відповідальність не передбачена, так і деяким державним чиновникам, тому що певною мірою виправдовує їх бездіяльність, невикористання передбачених чинним законодавством можливостей для боротьби з правопорушеннями [2].

Рейдерство потрібно відрізнити від недружного (ворожого) поглинання підприємств. Рейдерство і недружнє поглинання є різновидами корпоративного захоплення, які співвідносяться між собою як незаконний і законний способи позбавлення управління товариством проти волі власника шляхом викупу контрольного пакету акцій групою осіб.

В Україні злиття та поглинання підприємств часто проводяться з метою не оптимізації їхньої економічної діяльності, що, безумовно, є виправданим і законним, а перш за все – задля привласнення чужого майна. А, отже, мають безсумнівну кримінальну складову. Ці відверто злочинні дії, поєднані з корупцією у судах та правоохоронних органах, викликають обурення в суспільстві, а відтак, потребують принципової і недвозначної правової оцінки.

У країнах з розвиненими корпоративними відносинами виникло та існує поняття «грінмейл», тобто корпоративний шантаж міноритарних акціонерів. Як вже йшлося вище, міноритарій, який недобросовісно здійснює права, надані йому законом (оскарження в суді рішень загальних зборів, операцій тощо), примушує акціонерне товариство здійснити заходи з викупу у нього акцій за завищеною ціною або надати йому будь-які інші преференції. У зарубіжній літературі «грінмейл» визначають як процедуру набуття достатньої кількості акцій компанії для того, щоб створити

видимість загрози її недружного поглинання, з подальшим викупом акцій компанією за завищеною вартістю.

Чинне законодавство України не містить норми, яка дозволяє виключити акціонера з числа акціонерів у випадку, якщо він перешкоджає діяльності акціонерного товариства своїми діями (бездіяльністю) або істотним чином ускладнює цю діяльність. Тому, як би недобросовісно не поведився акціонер щодо товариства, воно не може його позбавитися.

Рейдерство не завжди передбачає незаконність скупки акцій. Зустрічаються і такі його види, як зміна керівника виконавчого органу акціонерного товариства на підставі рішення суду, банкрутство, придбання активів товариства незаконними шляхами тощо. При цьому не завжди зміна керівництва акціонерного товариства, зокрема, за допомогою судових рішень, є рейдерством, а такі рішення – неправосудними. Не слід плутати захист прав інтересів крупного (мажоритарного) акціонера з рейдерством.

Рейдерство припускає отримання кримінального контролю над майном, майновими і немайновими правами, грошовими коштами акціонерного чи іншого господарського товариства. Тому поняття рейдерства вказує на те, що в діях осіб, які беруть участь в такому діянні, завжди є ознаки злочинів, спрямованих на незаконне придбання чужого майна. В даному випадку мова йде про рейдерство у вузькому сенсі.

Проте було б помилкою вважати, що рейдерів цікавлять тільки крупні промислові об'єкти господарських товариств. Першою чергою, це явище з'являється там, де успішно працює і приносить стабільний дохід підприємство або об'єкт з подібними потенційними можливостями, незалежно від напрямку його діяльності (використання), розмірів, географічного розташування, галузевої приналежності. Так, наприклад, рейдерські захоплення підприємств оборонного комплексу почалися в нашій країні ще в середині 90-х рр. XX століття.

Зараз одним з найпопулярніших напрямів рейдерства є захоплення земель. Цей процес набув величезних масштабів шляхом нехитрих махінацій привласнення сотень й тисяч гектарів землі. В окремих випадках вони навіть не викуплені, а у прямому розумінні – вкрадені – через механізми реєстрації, фіктивні господарські і підприємницькі товариства, інші фіктивні юридичні структури.

Тому під рейдерством в широкому сенсі слід розуміти неправомірне заволодіння корпоративним управлінням в юридичній особі [15].

Підсумовуючи викладене, слід додати, що си-

туація з рейдерством в Україні нагадує часи «пізньої перебудови». Тема корпоративних воєн і недружніх захоплень взагалі характерна для країн із перехідною економікою, де за мінімально затрачених зусиль є можливість миттєво стати власником господарського товариства, за безцінь приватизувати стратегічне підприємство, а за наявності «потрібних» зв'язків – взагалі привласнити цілу галузь. Але, як і будь-яке інше явище, проблема боротьби з рейдерством має свої передумови і проблеми.

Історія розвитку рейдерства в Україні почалася набагато пізніше, ніж у США, Великій Брита-

нії чи Росії, та досить швидко розвивається. Проблема рейдерських захоплень (атак) стала реальною загрозою для економіки нашої держави. Рейдерські атаки набули настільки значного поширення, що варто на науковому й практичному рівнях активно розробляти основні схеми протидії їм. При цьому, для того, щоб їх розробити, слід дотримуватись розгляду основних способів рейдерських захоплень підприємств, зокрема, через акціонерний капітал, кредиторську заборгованість, органи управління та оспорювання підсумків приватизації тощо.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Варналій З. С., Мазур І. І. Рейдерство в Україні: Передумови та шляхи подолання // Стратегічні пріоритети. – 2007. – № 2 (3). – С. 129-136.
2. Головань І. В. Рейдерство – модний термін чи зручна ширма? // Вісник господарського судочинства. – 2008. – № 6. – С. 127.
3. Грек Б. М. Кримінально-правова характеристика об'єктивної сторони рейдерства та його відмінність від суміжних злочинів // Адвокат. – 2009. – № 9 (108) – С. 7-11.
4. Гуророва Н. Щодо встановлення кримінальної відповідальності за рейдерство // Юридичний радник. – 2007. – № 2. – С. 6-9.
5. Закрецький О. Як подолати рейдерство // Юридичний вісник України. – 2008. – № 41. – С. 7
6. Зеркалов Д. В. Рейдери: Посібник. – К.: КНТ, 2007. – 188 с.
7. Медведько О. Протидія корупції і рейдерству часто ускладнюється діями окремих судів // Юридичний вісник України. – 2007. – № 37. – С. 5.
8. Простаков Г. Рейд дошел до середини // Експерт. – № 26. – 2-8 июля 2007 г.
9. Пташник В. Ю. Быть или не быть уголовной ответственности за рейдерство // Враждебное поглощение в Украине. – 2008. – № 6. – С. 75.
10. Симаков С. Рейдерство по-українски (краткий очерк) // Юридичний радник. – 2006. – № 6 (14). – С. 23-25.
11. Смітюх А. В. Рейдерство, поглинання та загарбання: Співвідношення понять та класифікація // Вісник господарського судочинства. – 2008. – № 3. – С. 92-100.
12. Фаенсон М. И., Пиманова А. А. Рейдерство (недружественный захват предприятий): практика современной России. – М., 2007. – С. Б.
13. Федоров А. Ю. Рейдерство и корпоративный шантаж: монография. – М.: Волтерс Клувер, 2010. – 480с.
14. Шемчук В. Рейдерство та корупція // Вісник прокуратури. – 2006. – № 11. – С. 14.
15. Майданик Р. «Рейдерство»: як тримати оборону // Юридична практика. – 2010. – № 3.

УДК 347.232.1

Грек Б. М., Грек Т. Б. Поняття та історичні передумови розвитку рейдерства в Україні

У статті досліджується причина виникнення та розвитку рейдерства в Україні в історичному аспекті. Визначені суміжні до рейдерства поняття та передумови розвитку рейдерства в Україні.

Ключові слова: рейдер, рейдерство, поглинання, злочинність, грінмейлер, грінмейлерство, рейдерська атака

Грек Б. М., Грек Т. Б. Понятие и исторические предпосылки развития рейдерства в Украине

В статье исследуется причина возникновения и развития рейдерства в Украине в историческом аспекте. Определены смежные с рейдерством понятия и предпосылки развития рейдерства в Украине.

Ключевые слова: рейдер, рейдерство, поглощение, преступность, гринмейлер, гринмейлерство, рейдерская атака

Boris M. Grek, Tetyana B. Grek. A concept and historical pre-conditions of development of reydering in Ukraine

The article deals with the reason of appearance and development of «raidering» in Ukraine in historical aspect. Close-related concepts and prerequisites for development of «raidering» in Ukraine are also defined.

Key words: raider, raidering, absorbtion, criminality, greenmailer